

Utlåtande Rotel I, Rotel IX (Dnr KS 2020/1569)

Stockholm Vatten AB:s Ledningsomläggning i Slussen

Reviderat genomförandebeslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Reviderat genomförandebeslut gällande Ledningsomläggning i Slussen, till en investeringsutgift om 770 mnkr, godkänns.

Föredragande borgarråden Anna König Jerlmyr och Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

I och med stadens ombyggnad och exploatering av Slussen påverkas samtliga huvud- och distributionssystem för vatten, spillvatten och dagvatten inklusive dess tillhörande tekniska anläggningar i stor omfattning. Slussen är en strategisk knutpunkt för flera av Stockholm Vatten och Avfall AB:s (SVOA) många ledningssystem vilka försörjer stora delar av innerstaden.

Slussens grundläggning och konstruktioner är uttjänta och måste byggas upp igen från grunden. Därför krävs att SVOA:s berörda ledningssystem flyttas och läggs om samtidigt som nya ledningssystem och anläggningar tillkommer för att klimat- och kapacitetssäkra VA-försörjningen.

För SVOA är projektet indelat i tre huvuddelar som i dagsläget omfattas av tre genomförandeval. Den första delen, förberedande arbeten, är avslutad och SVOA är nu mitt i genomförandet av de två kvarvarande delarna, delområde Berg och delområde Land och Vatten.

Projektet har pågått sedan år 2010 med ett styrelsebeslut för genomförande på 400 mnkr (prisnivå december 2010). Detta var i ett tidigt skede av

Slussenprojektet och vid tidpunkten för styrelsebeslutet var behovet av alla SVOA:s arbeten inte fastställt.

SVOA har nu fastställt omfattningen på de arbeten som krävs för att upprätthålla VA-försörjningen, förnya och kapacitetssäkra ledningssystemen och har med stöd av exploateringskontoret arbetat fram en totalprognos om 770 mnkr.

Projektavslut är enligt stadens huvudtidplan planerat till år 2025.

Beredning

Ärendet har beretts gemensamt av stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB.

Våra synpunkter

Stadens ombyggnation av Slussen är ett stort och viktigt infrastrukturprojekt som innebär omfattande arbeten på flera typer av den mest grundläggande infrastruktur som finns i staden, däribland vår VA-försörjning.

Vi ser det som positivt att arbetet med att klimat- och kapacitetssäkra VA-systemet genom slussen nu kan gå vidare. En ombyggnation som både säkrar dricksvattenförsörjningen för nästan 2 miljoner människor i stockholmsregionen och därutöver minskar risken för översvämningar i hela Mälardalsområdet.

Vidare vill vi instämma i stadsledningskontorets och Stockholms Stadshus AB:s synpunkt om att vi nu i efterhand kan se att detta omfattande projekt nog bör ha styckats upp i flera mindre delprojekt. Detta för att projektet då skulle kunnat anta flera mindre genomförandebeslut i takt med att behoven och förutsättningarna för delprojekten klarlagts. Något som troligtvis hade gett en bättre kostnadskontroll och säkerhet i kalkylen för de totala utgifterna för SVOA:s del av Slussenprojektet.

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande - Reviderat genomförandebeslut gällande Stockholm Vatten AB:s Ledningsomläggning i Slussen
2. Protokollsutdrag Stockholm Vatten AB, Ledningsomläggning i Slussen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Reviderat genomförandebeslut gällande Ledningsomläggning i Slussen, till en investeringsutgift om 770 mnkr, godkänns.

Stockholm den 24 mars 2021

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Katarina Luhr

Mats Larsson

Remissammanställning

Ärendet

I och med stadens ombyggnad och exploatering av Slussen påverkas samtliga huvud- och distributionssystem för vatten, spillvatten och dagvatten inklusive dess tillhörande tekniska anläggningar i stor omfattning. Slussen är en strategisk knutpunkt för flera av Stockholm Vatten och Avfall AB:s (SVOA) många ledningssystem vilka försörjer stora delar av innerstaden.

Slussens grundläggning och konstruktioner är uttjänta och måste byggas upp igen från grunden. Därför krävs att SVOA:s berörda ledningssystem flyttas och läggs om samtidigt som nya ledningssystem och anläggningar tillkommer för att klimat- och kapacitetssäkra VA-försörjningen.

För SVOA är projektet indelat i tre huvuddelar som i dagsläget omfattas av tre genomförandavtal. Den första delen, förberedande arbeten, är avslutad och SVOA är nu mitt i genomförandet av de två kvarvarande delarna, delområde Berg och delområde Land och Vatten.

Projektet har pågått sedan år 2010 med ett styrelsebeslut för genomförande på 400 mnkr (prisnivå december 2010). Detta var i ett tidigt skede av Slussenprojektet och vid tidpunkten för styrelsebeslutet var behovet av alla SVOA:s arbeten inte fastställt.

SVOA har nu fastställt omfattningen på de arbeten som krävs för att upprätthålla VA-försörjningen, förnya och kapacitetssäkra ledningssystemen och har med stöd av exploateringskontoret arbetat fram en totalprognos om 770 mnkr.

Projektavslut är enligt stadens huvudtidplan planerat till år 2025.

Beredning

Ärendet har beretts gemensamt av stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB beslutade vid sitt sammanträde den 1 februari 2021 följande.

Koncernstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

Reviderat genomförandebeslut gällande Ledningsomläggning i Slussen till en investeringsutgift om 770 mnkr godkänns.

Koncernstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Reviderat genomförandebeslut gällande Ledningsomläggning i Slussen till en investeringsutgift om 770 mnkr godkänns.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Stadsdelningskontorets och Stockholms Stadshus AB:s gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 23 december 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Till följd av stadens ombyggnation och exploatering av Slussen kommer samtliga huvudsystem för vatten, spillvatten och dagvatten att påverkas innebärande omläggning av system i stor omfattning och även nyläggning av ledningar.

SVOA har nu fastställt omfattningen på de arbeten som krävs för att upprätthålla VA-försörjningen, förnya och kapacitetssäkra ledningssystemen och med stöd av exploateringskontoret arbetat fram en totalprognos. Projektet går nu in i nästa skede av genomförandefasen varpå ett reviderat genomförandebeslut på 770 mnkr föreslås beviljas.

Nuläge

SVOA är mitt uppe i en intensiv genomförandefas. Huvudsystemen för vatten, som flyttas för att ge plats åt den nya huvudbron, mellan Södermalmstorg och Gamla Stan är inkopplade och driftsatta efter cirka tre års byggtid. Även huvudsystemen för avlopp mellan Skeppsbron och Birkaterminalen kopplades in och driftsattes i januari efter många år av planering, projektering och byggande.

Arbetet med att driva ny va-tunnel för att ge plats åt den nya bussterminalen pågår. Det kommer att vara ett fortsatt högt tempo på projektering, upphandling och byggande av SVOAs ledningssystem och anläggningar under de kommande fem åren.

Åtgärder

Arbetena utförs inom området för de två gällande detaljplanerna Slussen och Bussterminal i Katarinaberget. Åtgärderna har grupperats utifrån spill- och dagvattenledningar samt vattenledningar. I punktlista nedan återges i huvudsak omfattningen av åtgärderna.

Spill- och dagvattenledningar och anläggningar inom projektet:

- Den befintliga va-tunneln i Katarinaberget flyttas för att ge plats till den nya bussterminalen.
- Huvudsystemen för spillvatten flyttas mellan Skeppsbron och Stadsgården.
- Ny anslutning av spillvatten till va-tunneln genom en 80 meter utsprängd tunnel mellan Stadsgården och befintlig va-tunnel inne i Katarinaberget.
- Ny avloppspumpstation byggs i höjd med den nya Katarinaparken för att ersätta Borgmästartrappans pumpstation.
- Nya huvudsystem för dagvatten byggs mellan Stadsmuseum och Saltsjön samt i den nya Stadsgårdsledstunneln.
- Två fördröjningsmagasin för dagvatten byggs för att omhänderta trafikdagvattnet dels från den nya huvudbron och dels för att ta om hand trafikdagvattnet från Stadsgårdsleden och den nya bussterminalen.

Vattenledningar inom projektet:

- Två fördröjningsmagasin för dagvatten byggs för att omhänderta trafikdagvattnet dels från den nya huvudbron och dels för att ta om hand trafikdagvattnet från Stadsgårdsleden och den nya bussterminalen.
- Nya ventilkammare är byggda i korsningen Hornsgatan- Götgatan, Sjöbergsplan samt på Munkbron.
- Större delen av huvudvattensystemet är förlagt i betongkulvertar med tillhörande stigarschakt dels på Guldfjärdsplan och dels över Mälaren.
- 3 km distributionsledningar anläggs i de nya kulvertsystemen i området för att försörja samtliga nya och gamla kunder med dricksvatten samt för att avleda deras dag- och spillvatten.

Mål och syfte

Projekt Slussen syftar till att öka avbördningen av Mälaren och därmed undvika översvämningar i Mälardalen. Projektet syftar också till att modernisera trafiklösningen för att möta dagens behov samt att etablera en ny mötesplats för alla stockholmare. Samtidigt säkras dricksvattnet för två miljoner människor.

Arbetet för denna del av projektet syftar till att upprätthålla va-försörjningen, förnya och kapacitetssäkra SVOAs anläggningar i anslutning till projekt Slussen.

Organisation och ansvarsfördelning

SVOA och exploateringskontoret har upprättat tre genomförandeavtal vilka reglerar ansvars- och kostnadsfördelningen avseende samtliga arbeten som uppkommer som en följd av ombyggnationen av Slussen. SVOA ansvarar för projektering och byggledning av sina egna system och entreprenaderna handlas upp och styrs av exploateringskontoret.

Tidplan

Genomförande har pågått sedan år 2010 och beräknas avslutas år 2025.

Ekonomi

Projektet har sedan tidigare ett styrelsebeslut på 400 mnkr (prisnivå december 2010).

Indexuppräknning av beslutet har gjorts och omräknat beslutsbelopp är 493 mnkr.

Indexuppräknningen är utförd med relevanta entreprenadindexlittera för perioden januari 2011 till januari 2020.

Ny investeringskalkyl inkluderar även en indexuppräknning för att hantera löpande kostnadsökningar då kalkyler är gjorda i januari 2020 års penningvärde. Uppskattning av framtida indexuppräknning är gjord med en genomsnittlig förändring av relevanta entreprenadindexlittera år 2010 – 2020.

Den totala prognosen är nu fastställd till 770 mnkr med fördelning enligt Tabell 1.

Aktivitet	Område och genomförandeavtal (GA)	Kostnad
Entreprenadkostnad	Förberedande ledningsomläggningar GA undertecknat år 2012	170 000 000 kr
	Delområde Berg GA undertecknat år 2017	155 000 000 kr
	Delområde Land och Vatten GA ska undertecknas år 2020	320 000 000 kr
Projektledning		15 000 000 kr
Byggledning		6 000 000 kr
Projektering/Geoteknik/Risikanalyt		40 000 000 kr
Material		7 000 000 kr
Oförutsett		31 000 000 kr
Indexuppräknning		26 000 000 kr
Totalprognos		770 000 000 kr

Tabell 1. Kostnadsfördelning.

Finansiering av projektets kostnader som redovisas i Tabell 1 kommer enligt gällande genomförandeavtal att fördelas mellan SVOA samt exploateringskontoret. Sammantaget kommer SVOA att finansiera cirka 65 % och exploateringskontoret cirka 35 %.

Risker

En relativt stor andel av de arbeten som avser va-systemet närmar sig sitt slut och då Exploateringskontoret arbetar aktivt med bedömning, kalkylering och hantering av risk i projektet tar SVOA i sin beräkning av total projektkostnad därför förhållandevis liten höjd för hantering av oförutsedda kostnader under genomförandet av återstående delar.

Konsekvensbeskrivning och bolagets analys

I samband med att Slussen byggs om behöver bolagets samtliga system inom området flyttas och byggas om. Slussen är en strategisk knutpunkt för flera av SVOAs många ledningssystem vilka försörjer stora delar av innerstaden. Slussens grundläggning och konstruktioner är uttjänta och måste byggas upp igen från grunden. Därför krävs att SVOAs berörda ledningssystem flyttas och läggs om. Även nya ledningssystem och anläggningar tillkommer för att klimat- och kapacitetssäkra va-försörjningen.

Att SVOA fortsätter genomföra projektet enligt plan med utökad budget är en förutsättning för att Stockholms stads exploateringsprojekt Slussen ska kunna genomföras i sin helhet.

Synpunkter och förslag

Slussens ombyggnad är viktig för Stockholm, men också för resten av Mälardalen. Ombyggnationen leder till större möjlighet att tappa ut vatten från Mälaren och därigenom minska risken för översvämningar i hela Mälardalen. Utöver att minska risken för översvämning innebär ombyggnationen också att Slussen byggs om för att anpassas till dagens behov med effektivare trafikplats samt bli en tryggare och attraktivare plats att vistas på.

När Slussen byggs om säkras dricksvattnet för två miljoner människor. Stadsledningskontoret och koncernledningen konstaterar att ombyggnationen av Slussen förutsätter att SVOAs ledningssystem på platsen läggs om. I samband med omläggningen tillkommer också nya ledningssystem och anläggningar som klimat- och kapacitetssäkrar va-försörjningen.

Stadsledningskontoret och koncernledningen konstaterar att exploateringsnämnden har beaktat den reviderade utgiften för ledningsomläggningar i den lägesrapport som redovisades till nämnden i juni 2020.

Stadsledningskontoret och koncernledningen har förståelse för att det har uppstått behov av ett reviderat beslut för de arbeten som genomförs inom ett så stort och komplext projekt som ombyggnationen av Slussen. Tidigare genomförandebeslut togs i ett skede då stor osäkerhet gällde angående slutlig utformning och tidplan. Upprustning och omläggningar av SVOAs infrastruktur är bara en mindre del av helheten i stadens ombyggnation av Slussen. Stadsledningskontoret och koncernledningen kan i efterhand konstatera att detta projekt inom SVOA borde ha hanterats som ett program av flera mindre projekt efter exempelvis den grupperingen som finns i projektet idag, med förberedande arbeten samt de två genomförandeaftalen. Det hade lett till mer välgrundade beslutsunderlag och bättre noggrannhet i kalkyler gällande investeringsutgifter i respektive genomförandebeslut.

Stadsledningskontoret och koncernledningen uppmanar SVOA och exploateringskontoret att tillsammans utforma och utföra resterande del av åtgärderna så kostnadseffektivt som möjligt.